

Silenci?

Per celebrar les 100 primeres edicions del programa cultural *Silenci?* –diumenges a la nit al Canal 33– una galeria situada al centre de Barcelona exposa fins al 26 de març diferents interpretacions artístiques del silenci. En la mostra, hi participen artistes com Jordi Labanda, Txell Miras o Carles Congost; noms procedents de diferents camps artístics vinculats amb el programa de televisió que aporten la seva visió sobre el concepte. I és que la idea dóna per a molt, com molts són els mutismes. Shakespeare deia a “Molt soroll per no res” que el silenci és l’ínterpret més eloqüent de l’alegria, al Priorat tenen La Vall del Silenci, l’escriptor hongarès Imre Kertész –Nobel de literatura el 2002– ens apropava la sagnant realitat europea del segle XX a “Un instant de silenci en el paredó”... I ara que es porta tant això d’interpretar els vots del referèndum del passat 20 de febrer, podríem dir que l’abstenció és una forma de silenci. Com escrivia Sergi Pàmies a El País, “un rotundo cementerio de desconfianza política”.

El sí al Tractat pel qual s’estableix una Constitució per a Europa es va imposar amb claredat tant a Espanya com a Catalunya. Però les escenes viscudes als col·legis electorals eren la viva mostra d’una Europa desangelada. Muntanyes de paperetes sense utilitzar, les meses electorals pràcticament sense interventors dels partits i les urnes mig buides mentre la gent gaudia del dinar sota un fantàstic sol hivernal. Els registres de participació també van complir les prediccions, en aquest cas negatives. En una campanya que no ha aconseguit motivar el cens, tan sols un 40,96 per cent dels catalans es van acostar a votar. Xifres que passaran a la història com les més baixes assolides en un referèndum a casa nostra, també a l’Estat espanyol, des de la recuperació de la democràcia. Ni la bonica imatge de la família reial aproximant-se a les urnes –al rei li van haver de recordar que per votar havia d’ensenyar el DNI i la reina es va deixar el sobre amb el vot a casa– va animar l’electorat!

Només una de cada quatre persones que podia votar el 20 de febrer ho va fer afirmativament. A Catalunya el cens supera els 5 milions; 1.366.000 van acceptar el Tractat que es pretén constitucional. La quarta part del cens, doncs, imposarà la seva voluntat a les tres quartes parts restants. I aquí no passa res! Escrivia l’endemà Desclot a la contraportada de l’Avui: “¿Per què el sí pot ser tan esquifit quan es tracta de votar constitucions europees i ha de ser qualificat amb matrícula d’honor quan el Parlament basc proposa un nou text estatutari?”. Silenci.

La mateixa nit del referèndum un José Luis

Rodríguez Zapatero victoriós i exultant va sentenciar: “Avui Espanya ha fet història a Europa”. I per si no en tinguéssim prou va convidar els altres Estats “a seguir el nostre exemple”. Esperem que no en facin massa cas! Sembla que ningú es preocupa per què l’Europa que tant ens sedueix no ens crida a les urnes! Com va gaudir ZP de la victòria del sí, com va fruitar passejant-se dos dies després pel Consell Europeu com un heroi; el primer a fer un pas que els presidents d’alguns Estats amb més tradició a la UE no s’han atrevit ni a plantejar-se. A Catalunya les coses són més complicades. Maragall es va alegrar d’una abstenció inferior a la pronosticada, però escandalosa des del punt de vista democràtic, i alhora va manifestar que el tripartit “traurà lliçons” dels resultats. Falta saber si ho deia per ell o pels seus socis. Falta saber si els últims dies ho han canviat tot! Hi ha silencis que es trenquen quan menys t’ho esperes. En el ple del Parlament de Catalunya sobre l’accident a les obres del metro al Carmel, a Maragall li va donar per parlar del silenci del 3 per cent. Escena histriònica entre el president i el líder de l’oposició que per a alguns posa fi a la legislatura, impossibilita qualsevol acord sobre el futur Estatut que precisament depèn d’una mínima entesa entre Maragall i Artur Mas. A la Moncloa es freguen les mans en un mutisme absolut. “Vostès tenen un problema, i aquest problema es diu 3 per cent”. Els diaris acaben la frase, per interpretar que el problema de CiU seria el presumpte cobrament de comissions del 3 per cent del pressupost final de l’obra pública adjudicada mentre dirigien la Generalitat. La rauxa s’imposa al seny. El que molts sospitaven ara es diu. Mai sabrem si era una estratègia política o una relliscada presidencial. A certes coses només se les pot respondre amb silenci, ràbia o una querrela criminal.

El sí ha guanyat a Espanya i Catalunya. Això és innegable! També ho és que la participació ha constituït un nou i gran fracàs. I que els responsables d’activar la implicació ciutadana en els afers europeus n’haurien de prendre bona nota. I igualment ho és que un rebuig del 35 per cent a Catalunya –si sumem els vots en contra i els blancs– no es pot menystenir. Hem dit sí amb poc entusiasme i amb escassa il·lusió, i un sector social molt significatiu ha dit no. I aquí és quan no serveix el silenci, ni l’artístic ni l’administratiu. Seria bo no emmudir davant els resultats del referèndum i parlar obertament sobre tots els “cercles de confiança i excel·lència” que hi ha a les administracions catalanes.

Eduard Mas.